

DẪN NHẬP VÀO PHÚC ÂM GIOAN

(TIẾP THEO VÀ HẾT)

TÁC GIẢ CỦA PHÚC ÂM THỨ BỐN

Chúng ta vừa thấy mục đích của tác giả Phúc âm Thứ tư là trình bày đức tin Kitô giáo trong một cách thể mà nó có thể tiến cử chính nó với thế giới Hy Lạp nơi mà Kitô giáo đã lan ra, và cũng để chống trả lại những bẻ rối và những tư tưởng lệch lạc đã nổi lên bên trong Giáo hội. Bây giờ chúng ta tiếp tục đặt câu hỏi “Vậy ai là người tác giả đó? Truyền thống trả lời một cách thống nhất rằng tác giả là thánh Gioan tông đồ. Chúng ta sẽ thấy không thể nghi ngờ rằng tác quyền của thánh Gioan nằm đằng sau cuốn phúc âm, mặc dầu có thể hình thức và văn phong của cuốn sách không đến từ tay ông. Vậy chúng ta hãy thu thập những điều chúng ta biết về ông.

Ông là người con trai trẻ của ông Giêbêđê, người làm chủ một chiếc thuyền đánh cá trên Biển hồ Galilê và giàu đủ để thuê người phụ giúp ông trong công việc (Mc 1:19-20). Mẹ ông là bà Salomê, và có vẻ như bà là em của Đức Maria mẹ Chúa Giêsu (Mt 27:56; Mc 16:1). Với anh mình là Giacôbê ông vâng nghe theo lời kêu gọi của Chúa Giêsu (Mc 1:20). Có thể Giacôbê và Gioan là đôi tác của Phêrô trong nghề buôn bán cá (Lc 5:7-10). Ông là một trong những môn đệ vòng trong (inner circle) của các môn đệ, vì danh sách của các môn đệ luôn luôn bắt đầu với các tên Phêrô, Giacôbê và Gioan, và trong những biến cố lớn Chúa Giêsu thường mang ba người môn đệ đặc biệt này đi theo (Mc 3:17; 5:37; 9:2; 14:33).

Về cá tính rõ ràng ông là người náo động và tham vọng. Chúa Giêsu đặt cho ông và anh ông tên Boanerges mà các tác giả phúc âm cắt nghĩa là Con cái của Sấm sét. Gioan và anh ông là Giacôbê thì tuyệt đối độc đoán và cố chấp (Mc 9:38; Lc 9:49). Tính nóng nảy của họ quá bạo lực đến nỗi sẵn sàng đốt làng dân Samaritanô ra tro chỉ vì họ không đón tiếp các ông khi các ông đang trên đường lên Giêrusalem (Lc 9:54). Hoặc là họ hay bà Salomê có tham vọng rằng khi Chúa Giêsu vào vương quốc Ngài, họ muốn trở thành những bộ trưởng chính trong vương triều (Mc 10:35; Mt 20:20). Trong ba phúc âm kia Gioan xuất hiện như là người lãnh đạo của tông đồ đoàn, một người của vòng bên trong, nhưng còn là một người với cá tính náo động, tham vọng và cố chấp.

Trong Công vụ Tông đồ Gioan luôn xuất hiện như bạn đồng hành của Phêrô, và chính ông không bao giờ nói điều gì cả. Tên ông vẫn nằm trong ba tên đứng đầu trong danh sách các tông đồ (Cvtd 1:13). Ông có mặt với Phêrô khi người què được chữa lành tại Cửa Đẹp của Đền thờ (Cvtd 3:1ff). Với Phêrô ông bị mang đến trước Thượng Hội Đồng (Sanhedrin) và đối mặt với các nhà lãnh đạo Do Thái với một sự can đảm và mạnh dạn làm họ ngạc nhiên (Cvtd 4:1-13). Với Phêrô ông đi từ Giêrusalem tới Samaria để giám định (survey) công việc của Philip (Cvtd 8:14).

Trong những thư của Phaolô ông xuất hiện chỉ một lần duy nhất. Trong Galát 2:9 ông được đặt tên như là một trong những cột trụ của Giáo hội bên cạnh Phêrô và Giacôbê, và cùng với họ ông được miêu tả như là người chứng nhận công việc của Phaolô.

Gioan là một pha trộn kỳ lạ. Ông là một trong những người lãnh đạo của Nhóm Mười Hai; ông là một trong những người của vòng trong những người bạn thân thiết nhất của Chúa Giêsu; đồng thời ông là người nóng tính và tham vọng và cố chấp, nhưng lại can đảm.

Chúng ta theo Gioan trong những câu chuyện kể về ông thời giáo hội sơ khai. Eusebius kể rằng ông bị đày tới Patmos vào triều Hoàng đế Domitian. Trong cùng một đoạn Eusebius kể một câu chuyện đặc biệt về Gioan, câu chuyện ông nhận được từ ông Clement thành Alexandria. Gioan trở thành một loại giám mục của vùng Tiểu Á và thăm viếng một trong những nhà thờ của ông gần Êphêsô. Trong số những người tham dự ông nhìn thấy một người thanh niên trẻ cao lớn và rất đẹp trai (exceptionally fine-looking). Ông quay qua vị kỳ mục có trách nhiệm ở đó và nói với ông ta “Tôi trao người thanh niên trẻ này cho ông coi sóc, và kêu gọi cộng đoàn này làm chứng rằng tôi đã làm như vậy”. Vị kỳ mục mang người thanh niên trẻ về nhà mình và chăm sóc anh ta rồi dạy giáo lý và khi anh đã đủ kiến thức về đạo rửa tội và nhận anh ta vào giáo hội. Nhưng chẳng bao lâu sau đó anh ta bị bạn xấu lôi kéo và dính vào tội phạm và trở thành thủ lãnh của băng đảng giết người cướp của. Ít lâu sau đó Gioan trở lại cộng đoàn. Ông hỏi vị kỳ mục : “Hoàn trả lại tôi sự tín thác mà tôi và Chúa đã trao cho ông và giáo hội mà ông coi sóc. Lúc đầu vị kỳ mục không hiểu điều Gioan nói. Gioan mới nói rằng Tôi có ý muốn hỏi ông về linh hồn của người thanh niên trẻ mà tôi trao phó cho ông”. Vị kỳ mục nói “Trời ạ! Hắn đã chết rồi”. Gioan nói “Chết rồi à?”. Vị kỳ mục trả lời: “Hắn đã chết đối với Chúa. Hắn đã đánh mất ân sủng; hắn ta phải chạy trốn khỏi thành phố vì phạm tội và bây giờ hắn là tên cướp cạy trốn trên núi”. Ngay lập tức Gioan lên núi. Ông tự nộp mạng cho băng cướp. Chúng mang ông tới trước người thanh niên trẻ bây giờ là đầu đảng

và vì mắc cỡ hẳn ta định chạy trốn khỏi ông. Gioan, mặc dầu là một ông lão, đuổi theo hẳn. Ông kêu lớn “Con ơi, con chạy trốn cha con sao? Cha đã già yếu quá rồi, thương cha với con ơi, đừng sợ; vẫn còn hy vọng có ơn cứu rỗi cho con. Cha sẽ đứng ra thay mặt con trước tòa Chúa Kitô. Nếu cần cha sẽ vui lòng chết thay con như ngài đã chết cho cha. Đừng chân, đứng lại, và hãy tin! Chính Đức Kitô gọi cha đến với con”. Lờn van nài làm trái tim chàng trai trẻ vỡ ra. Anh ta dừng lại, ném vũ khí đi, và khóc. Anh ta và Gioan xuống núi và anh ta được mang về giáo hội và đường lối Kitô hữu. Ở đây chúng ta thấy tình yêu và sự can đảm của Gioan vẫn còn hoạt động.

Eubesus (3:28) kể cho chúng ta nghe một câu chuyện khác về Gioan. Câu chuyện này ông lấy lại từ ghi chép của Irenaus. Chúng ta đã nói qua về một trong những người lãnh đạo của bè rối Tri thức Chủ nghĩa tên là Cerinthus. “Tông đồ Gioan một hôm vào một nhà tắm công cộng để tắm; nhưng khi biết có Cerinthus cũng ở trong đó, ông vùng đi nhanh khỏi chỗ của ông và chạy ra khỏi cửa, bởi vì ông không thể nào chịu đựng được việc ở chung một mái nhà với tên lạc giáo. Ông cũng khuyên những người đi chung với ông làm giống như ông. ‘Hãy chạy mau’, ông nói, ‘ước gì nhà tắm này đổ xuống bởi vì Cerinthus, kẻ thù của chân lý, đang ở trong đó’”. Ở đây, chúng ta có một thoáng về tình nóng nảy của Gioan. Tính chất “Con của Sấm sét” chưa chết hẳn trong ông.

Cassian kể một câu chuyện nổi tiếng khác về Gioan. Một bữa kia ông bị bắt gặp đang chơi với một chú gà gô đã được thuần dưỡng. Một người anh em cứng nhắc và hẹp hòi đã trách rằng làm vậy tốn thời giờ vô ích, Gioan trả lời: “Một cái cung luôn bị uốn cong sẽ chẳng mấy chốc không dẫn thẳng ra được nữa”.

Chính Thánh Jerome kể cho chúng ta nghe câu chuyện về những lời cuối cùng của Gioan. Khi ông đang hấp hối, các môn đệ hỏi ông có trời lại điều gì cho họ không. Ông trả lời, “Các con bé nhỏ của ta, hãy yêu thương nhau”. Ông lập đi lập lại câu ấy; rồi họ hỏi ông có phải đó là tất cả những gì ông muốn trời lại chăng. Ông nói “Thế là đủ, vì đó là lệnh truyền của Chúa”.

Đó là tất cả những thông tin chúng ta có về Gioan; và ông được biết đến như một nhân vật nóng tính, tham vọng, can đảm, nhưng cuối đời lại dịu dàng đáng yêu.

NGƯỜI MÔN ĐỆ CHÚA YÊU

Nếu chúng ta theo dõi sát những chú thích chúng ta sẽ nhận ra một điều: tất cả những thông tin về Gioan đều đến từ ba cuốn phúc âm đầu tiên. Có một sự kiện gây kinh ngạc là Phúc âm Thứ tư không bao giờ nhắc đến tông đồ Gioan từ đầu tới cuối. Nhưng nó có nói tới hai người khác.

Thứ nhất, nó nói về người môn đệ Chúa Giêsu yêu. Có bốn lần nói tới môn đệ này. Ông dựa đầu vào ngực Chúa Giêsu tại Bữa Tiệc Ly (Gioan 13:23-25); Chúa Giêsu trời Đức Maria cho ông coi sóc khi Ngài chết trên Thập giá (19:25-27); chính ông và Phêrô đã gặp bà Maria Madalêna khi bà trở về từ ngôi mộ trống vào buổi sáng Phục Sinh đầu tiên; ông hiện diện vào lần hiện ra cuối cùng của Chúa Giêsu phục sinh tại bên biển hồ (21:20).

Thứ đến, Phúc Âm Thứ tư có một loại nhân vật mà chúng ta có thể gọi là chứng nhân. Khi Phúc âm Thứ tư kể chuyện lưới đồng đâm vào cạnh sườn Chúa Giêsu liền có nước và máu chảy ra, ở đây có một lời ghi chú: “*Người xem thấy việc này đã làm chứng, và lời chứng của người ấy xác thực; và người ấy biết mình nói sự thật để cho cả anh em nữa cũng tin*” 19:35). Tại phần cuối phúc âm có một tuyên bố rằng chính người môn đệ được Chúa yêu làm chứng cho những điều này “*và chúng tôi biết rằng lời chứng của người ấy là xác thực*” (21:24).

Ở đây chúng ta đối diện với một chuyện kỳ lạ. Trong Phúc âm Thứ tư Gioan không bao giờ được nhắc đến, nhưng người môn đệ Chúa yêu thì được nói đến và thêm vào đó như là một loại nhân chứng của toàn thể câu chuyện. Trong truyền thống không bao giờ nghi ngờ rằng người môn đệ Chúa yêu là Gioan. Một vài người cố gán nhân vật này với Lazarô, vì Chúa Giêsu được nói là thương yêu Lazarô (Gioan 11:3-5), hay với người Luật sĩ trẻ và giàu có, mà phúc âm nói rằng Chúa Giêsu nhìn anh ta và tỏ sự yêu mến (Mc 10:21). Nhưng mặc dù phúc âm không bao giờ nói như vậy bằng nhiều lời, truyền thống luôn cho rằng người môn đệ Chúa yêu là Gioan, và không cần thiết phải nghi ngờ về căn cước này của ông.

Nhưng một điểm rất thực nữa nổi lên – giả sử chính Gioan viết phúc âm, ông có thực sự thích nói về chính mình như là môn đệ được Chúa yêu không? Hay ông có thể đưa chính mình ra như sau “Tôi là người Chúa yêu thích; và Ngài thương tôi hơn tất cả mọi người” không? Chắc chắn là ông không muốn gán cho mình một danh xưng như vậy. Nếu người khác gán cho ông danh hiệu ấy thì đó thật là danh hiệu đáng yêu; nếu nó được ông tự phong cho ông, thì nó lại trở thành gán như là một việc tự lừa dối mình.

Có lẽ nào phúc âm này là câu chuyện mắt thấy tai nghe của Gioan, và cùng lúc lại được viết ra bởi một người nào đó chẳng?

SẢN PHẨM CỦA GIÁO HỘI

Trong việc tìm kiếm chân lý chúng ta bắt đầu bằng việc ghi nhận một trong những nét độc đáo và nổi bật của Phúc Âm Thứ tư. Đó là về diễn ngôn dài của Chúa Giêsu. Thường chúng dài cả một chương, và rõ ràng là không giống cách mà Chúa Giêsu được miêu tả trong ba phúc âm kia. Phúc âm Thứ tư, như chúng ta thấy, đã được viết vào khoảng năm 100 sau C.N, phải, khoảng bảy mươi năm sau khi Chúa chịu đóng đinh. Có lẽ nào sau bảy mươi năm đó chúng ta có thể nhìn vào những diễn ngôn này như là một bản tường trình từng chữ một của những điều mà Chúa Giêsu đã nói? Hay chúng ta có thể giải nghĩa chúng trong cách nào đó khác hơn chẳng?

Chúng ta phải bắt đầu bằng việc giữ trong đầu chúng ta biến cố của những diễn ngôn và câu hỏi mà chúng đặt ra. Và chúng ta có một vài điều thêm vào đó. Trong những bản văn của Giáo hội sơ khai chúng ta có toàn thể những bộ văn bản giống cách mà trong đó Phúc âm Thứ tư được viết. Văn bản sớm nhất là của Irenaeus giám mục Lyon khoảng năm 117 sau C.N. ; và chính Irenaeus là học trò của Polycarp, mà ông này lại chính là học trò của Gioan.

Irenaeus viết: “Gioan, môn đệ của Chúa, cũng là người ngã đầu vào ngực Ngài, chính ông cũng xuất bản phúc âm tại Ephêsô, khi ông sống tại Tiểu Á”. Irenaeus không chỉ nói rằng Gioan viết phúc âm; ông nói rằng Gioan xuất bản (published) nó tại Ephêsô. Chữ mà Irenaeus dùng cho thấy nó không phải là việc xuất bản riêng hời kỳ cá nhân nhưng giống như công bố tài liệu chính thức.

Tài liệu kế tiếp là của Clement người là hiệu trưởng của trường Alexandria danh tiếng vào khoảng năm 230 sau C.N. Ông viết: “Sau hết, Gioan ghi nhận rằng toàn bộ các dữ kiện đã được viết rõ ràng trong phúc âm, nhưng vì được các bạn hữu yêu cầu, ông sáng tác một phúc âm tâm linh (spiritual gospel)”. Điều quan trọng ở đây là dòng chữ “được các bạn hữu yêu cầu”. Như thế nó đã bắt đầu trở nên rõ hơn rằng Phúc âm Thứ tư thì không hẳn là sản phẩm của một người mà có một nhóm, một cộng đoàn, một giáo đoàn đằng sau nó. Cùng một mạch văn, một bản viết tay thế kỷ thứ mười gọi là Codex Toletanus, trong đó viết những phần mở đầu các sách Tân Ước với những trình bày ngắn gọn, nó mở đầu Phúc âm Thứ tư như thế này: “Tông đồ Gioan, người mà Chúa Giêsu yêu nhất, sau cùng viết cuốn phúc âm này, bởi yêu cầu của các giám mục vùng Tiểu Á, để chống lại Cerinthus và các bè rối khác”. Lần nữa chúng ta có thêm ý tưởng rằng đằng sau Phúc âm Thứ tư có sự uỷ quyền của một nhóm và một giáo đoàn.

Bây giờ chúng ta quay sang một tài liệu rất quan trọng, được biết đến như là quy điển Muratorian (Muratorian Canon). Nó được gọi tên như vậy sau khi học giả Muratori khám phá ra nó. Nó là danh sách đầu tiên của các sách Tân Ước mà Giáo hội công bố từ trước đến giờ và nó được biên soạn tại Roma khoảng năm 170 sau C.N. Nó không chỉ lập danh sách các quyển sách Tân Ước mà nó cũng còn đưa ra những tài liệu ngắn về nguồn gốc và nội dung cũng như hoàn cảnh xuất hiện của từng cuốn. Tài liệu về cách mà trong đó Phúc âm Thứ tư được viết thì tối ư quan trọng và giúp rọi sáng.

“Thế theo lời yêu cầu của các đệ tử và các giám mục của ông, Gioan, một trong các môn đệ, nói: ‘Hãy ăn chay với tôi ba ngày kể từ bây giờ và bất cứ điều gì mặc khải cho mỗi người trong chúng ta, mặc dù nó có hợp với bản văn của tôi hay không, hãy nói lại cho nhau biết’. Cùng đêm đó An-rê đã được mặc khải rằng Gioan nên thuật lại tất cả mọi chuyện, với sự sửa chữa của mọi người”.

Chúng ta không thể chấp nhận toàn bộ tuyên bố đó, bởi vì không thể nào An-rê, tông đồ, có mặt ở Ephêsô vào năm 100 sau C.N; nhưng có một điểm cần ghi nhận là nó công bố rõ ràng rằng trong khi chúng có và bộ óc và ký ức đằng sau Phúc âm Thứ tư là của Gioan, chắc chắn và rõ ràng nó là sản phẩm không phải của một người nhưng của một nhóm người và một cộng đoàn.

Bây giờ chúng ta có thể thấy một vài điều của những gì đã xảy ra. Khoảng năm 100 sau C.N có một nhóm người tại Ephêsô mà trưởng nhóm là Gioan. Họ tôn kính ông như một vị thánh và coi ông như một người cha. Ông lúc ấy đã gần trăm tuổi. Trước khi ông qua đời, họ nghĩ một cách khôn ngoan rằng thật tuyệt vời nếu vị tông đồ già thuật lại ký ức của ông trong những năm khi ông ở với Chúa Giêsu. Nhưng cuối cùng họ làm được một việc lớn lao hơn thế nữa. Chúng ta có thể tưởng tượng ra họ ngồi xuống và sống lại những ngày cũ. Một người nói: “Thầy có nhớ Chúa Giêsu nói như thế nào không...” Và Gioan nói: “Phải, bây giờ chúng ta biết Người có ý nói thế này...”

Nói một cách khác, nhóm người này không chỉ viết ra những gì Chúa Giêsu đã nói; vì nếu vậy thì chỉ là một mớ ký ức thôi. Họ viết xuống những điều Chúa Giêsu có ý nói; đó là sự hướng dẫn của Chúa Thánh Thần.

Gioan nghĩ về từng chữ Chúa Giêsu đã nói; và ông suy nghĩ dưới sự hướng dẫn của Chúa Thánh Thần, Đấng hiện diện thật sự đối với ông. Trong cuốn Gioan Người Đã Thấy (John Who Saw) ông Green Armytage viết như sau: Máccô thích hợp với việc truyền giáo với trình thuật rõ ràng về các sự kiện của cuộc đời Chúa Giêsu; Matthêu thích hợp cho thầy giáo với việc hệ thống hóa tài liệu về lời giảng dạy của Chúa Giêsu. Luca thích hợp với các cha xứ và các mục tử với sự thương cảm rộng lớn và bức tranh của Chúa Giêsu như là bạn hữu của tất cả mọi người; nhưng Gioan là phúc âm của chiêm niệm (contemplative).

Ông ta tiếp tục nói về sự trái ngược giữa Máccô và Gioan. “Hai phúc âm có thể coi như cùng một phúc âm. Chỉ khác là Máccô nhìn mọi việc đơn giản, thẳng tuột, theo nghiã đen, Gioan nhìn chúng một cách thâm thúy, sâu xa, tâm linh. Chúng ta có thể nói rằng Gioan thắp những trang sách Máccô bằng ngọn đèn của chiêm niệm một đời. Đây là lý do tại sao Gioan là cuốn phúc âm vĩ đại nhất trong các sách phúc âm. Mục đích của nó, không phải cho chúng ta những gì Chúa Giêsu nói như bản tường trình của báo chí, nhưng cho chúng ta ý nghiã của những gì mà Chúa muốn nói. Trong đó Đức Kitô Phục Sinh vẫn còn đang nói. Gioan không phải là Phúc Âm theo Thánh Gioan mà là Phúc Âm theo Chúa Thánh Thần. Không phải Gioan của Ephêsô viết Phúc âm Thứ tư; nhưng chính Chúa Thánh Thần là người viết nó qua Gioan.

CÂY BÚT CỦA PHÚC ÂM

Chúng ta vẫn còn một câu hỏi. Tuy chúng ta biết chắc rằng ký ức và bộ óc đằng sau của Phúc âm Thứ tư là của Thánh Gioan Tông đồ; nhưng chúng ta cũng thấy đằng sau nó là một nhân chứng là người viết cuốn sách theo nghiã là người thực sự chấp bút. Chúng ta có thể tìm ra ai là người ấy không? Những cây viết thời Giáo hội sơ khai kể rằng thực ra có hai người tên Gioan ở tại Êphêsô trong cùng thời gian. Có Gioan tông đồ nhưng cũng có một Gioan khác người được gọi là Gioan kỳ mục (the elder).

Papias, người yêu thích sưu tầm tất cả những gì ông có thể sưu tầm được về lịch sử Tân Ước và câu chuyện của Chúa Giêsu, cho chúng ta một vài thông tin thú vị. Papias là Giám mục của Hierapolis, nơi rất gần Êphêsô, và thời gian của ông ở đó là khoảng từ năm 70 tới năm 145 sau C.N. Có thể nói rằng ông là người cùng thời với Thánh Gioan. Ông viết rằng ở Êphêsô có Gioan tông đồ và kỳ mục Gioan; và kỳ mục Gioan cũng là một nhân vật được yêu mến nên được biết đến như là Kỳ mục (The Elder). Ông rõ ràng có một vị trí độc đáo trong Giáo hội. Cả Eusebius và Dionysius Cả kể rằng ngay vào thời của họ ở Êphêsô đã có hai ngôi mộ danh tiếng, một của Gioan tông đồ và một của Gioan kỳ mục.

Bây giờ chúng ta quay sang hai lá thư ngắn, thư thứ hai và thư thứ ba của thánh Gioan. Những lá thư này đến từ cùng một người viết như cuốn phúc âm, và chúng bắt đầu thế nào? Thư thứ hai bắt đầu: “Tôi là kỳ mục, kính gửi Bà đã được Thiên Chúa tuyển chọn, và con cái Bà” (2Gioan 1) Thư thứ ba bắt đầu: “Tôi là kỳ mục, gửi anh Gaiô thân mến” (3Gioan 1). Ở đây chúng ta đã có giải pháp. Cây bút thực sự của những lá thư là Gioan kỳ mục; bộ óc và ký ức đằng sau chúng là Gioan tông đồ đã cao tuổi, vị sư phụ mà Gioan kỳ mục luôn miêu tả như là “người môn đệ Chúa yêu”.

CUỐN PHÚC ÂM QUÝ GIÁ

Càng hiểu biết về Phúc âm Thứ tư thì càng thấy nó thật quý giá. Trong bảy mươi năm Gioan đã nghĩ về Chúa Giêsu. Ngày qua ngày Chúa Thánh Thần đã mở ra cho ông ý nghiã của những gì Chúa Giêsu nói. Nên khi ông sống gần một thế kỷ và những ngày còn lại được đếm trên bàn tay, ông và các bạn hữu ngồi xuống để hỏi tường lại. Gioan kỳ mục cầm viết viết dùm cho sư phụ ông là thánh Gioan tông đồ; và người tông đồ cuối cùng ghi lại, không chỉ những gì ông đã nghe Chúa Giêsu nói, nhưng còn những điều mà Chúa có ý muốn nói. Ông hỏi tường lại Chúa Giêsu đã nói như thế nào: “*Thầy còn nhiều điều phải nói với các con. Nhưng bây giờ, các con không có sức chịu nổi. Khi nào Thần Khí sự thật đến, Người sẽ dẫn các con tới sự thật toàn vẹn*” (Gioan 16:12-13). Có nhiều điều bảy mươi năm trước ông đã không hiểu; có nhiều điều mà trong bảy mươi năm qua Thần Khí Sự Thật đã mạc khải cho ông. Những điều Gioan ghi lại giống như vinh quang ngàn đời bùng lên trên ông. Khi chúng ta đọc cuốn phúc âm này hãy nhớ rằng chúng ta đang đọc cuốn phúc âm mà trong tất cả các phúc âm nó là cuốn nói lên công việc Chúa Thánh Thần nhất, nó nói cho chúng ta những điều mà Chúa Giêsu có ý nói, nó nói qua bộ óc và ký ức của Gioan tông đồ và bằng cây bút của Gioan kỳ mục. Đằng sau cuốn phúc âm này là toàn thể giáo hội tại Êphêsô, toàn thể chư thánh, các tông đồ cuối cùng, Chúa Thánh Thần, và chính Chúa Kitô Phục Sinh.